

# GLAS PRAVICE

Glas pravice velja pol leta 40 K,  
za četrt leta 20 K, ena številka 4 K.

Izhaja vsaki drugi petek.

Uredništvo in upravništvo  
Theaterplatz 1, I. nadstr.

št. 4.

Celovec 15. aprila 1921.

št. 4.

## Usoda Austrije.

V Londonu so se vršila pogajanja avstrijskih državnikov z zastopniki entente, katera je v Austriji ustvarila nek nestvor, ki ne more ne živeti ne umreti, ker nima predpogojev lastnega obstanka nima ne kruha, ne premoža, da si z industrijo prisluži in kupi svoj živež od drugod. Suho drevo v gozdu postane gnezdo za hrošče, ki bojo uničili polagoma ves gozd, zato sušico izsekamo, države pa ne moremo izsekati in ljudstva ne pregnati ali odpeljati, kakor nekoč Babilonci Izraelce. Draginja v Austriji dela draginjo še drugod in če se uneti bolševizem tu, se bo ta razpasel tudi po drugih deželah. Zato začinja ententa resno premišljati, kaj naj naredi z Austrijo, ki je vrhutega zemljepisno središče Evrope, torej je bolezen na najnevarnejšem mestu. Ko bi ljudstvo tu ne bilo katoliško, kdo more povedati, kaj bi se že bilo zgodilo? Dunaj mora biti tudi Angležem in Francozom važnejši, nego Carigrad ali Aleksandria.

Posvetovali so se torej in skrajni čas je že. Čim dalje se odlaga, tem težje bo spraviti v red, kar se mora urediti. Ogenj pri sosedu moram pogasiti, če bi bil sosed tudi moj sovražnik. Avstrijski zvezni predsednik poroča o tem posvetovanju, da so zastopniki entente povpraševali, koliko dohodkov prinaša v Avstriji carina, koliko tobačni monopol, koliko prodajanje soli? Vsi ti dohodki so se cenili na dva milj. funtov to je 50 milj. mirovnih kron.

Na podlagi teh dohodkov je ententa volje pripustiti, da Avstrija najame od kapitalistov zasebnikov primerno posojilo. Avstriji se je še obečalo, da dobi odslej mesečno 20.000 vagonov premoža več, kakor doslej, da bo mogla industrija svoje delo izvrševati v polnem obsegu in zaslužiti, kar potrebuje za nakupovanje živil. Vse podrobnosti pa naj še le določi Zveza narodov.

Načrt, po katerem se bo brzkone delalo, je napravil amsterdamski bankir Ter Meulen. Ta izvedenec si misli pomoč tako: Ne kakor so nekateri ljudje mislili, da se naj Avstriji da 200 milj. dolarjev, kakor se beraču vrže vinar v strgani klobuk: Avstriji naj se omogoči, da bojo njeni trgovci mogli kupovati v inozemstvu, kar ljudje potrebujejo. Ker avstrijski denar nima veljave, treba dati prodajalcu v inozemstvu dru-

gega poroštva, dočas, da se jim računi pošteno plačajo, ne pa z denarjem ki jutri morebiti nič več ni vreden. Tako poroštvo ali nekaka hipoteka naj bojo vrednote, ki jih napove Avstrija, v prvi vrsti kakor se je zgoraj omenilo, sol, tobak, carina. Na to bo mednarodna komisija določila, koliko posojila v zlatu se more dovoliti na te vrednote. Za določeni znesek se dovoli Avstriji, izdati obligacije v valuti držav, iz katerih se bo kupovalo (lire, dinarji, franki, dolarji, funti). Te obligacije izroči država importerjem, ki jih potem dajejo prodajalcem kot poroštvo za plačilo svojega blagovnega dolga. Importerji pa za uvažanje potrebujejo še posebnega dovoljenja mejnarodne komisije ki bo pazila, da taka poroštva ne pridejo v roke nesolidnim ljudem. Ko kupec pravočasno plača tujemu prodajalcu kar mu je dolžen, se mu vrnejo obligacije, in država, ki uvažala blago jih anulira, proglasi kot zanaprej nevaljavne. Ako kupec blaga ne more plačati, prodajalec obligacije ali ohrani, ali pa jih proda naprej, kakor se sicer prodajajo vrednostne listine. In da se te obligacije plačajo na vsak način, se bo napravila 10% reserva njihove vrednosti, to se pravi 10% se mora vložiti v gotovem denarju takoj. Mednarodni komisiji pa se da oblast, vsak čas vzeti v lastno oskrbovanje zgoraj omenjene vire, tako da dobi tuji prodajalec prednost pred lastno državo. Tako je ta načrt neko državno poroštvo za importerje, ne splošno poroštvo države, marveč poroštvo državnih dohodkov, ki jih tujec vsak čas lahko zaseže. Splošno pa nam tudi ta način pove le eno: pomagaj si sam, delaj in štedi, tujec ni nikakor volje, rediti te na svoje stroške.

## Cesar Karel na Ogrskem.

Na Velikonoč je cesar Karel nenadno prišel v Budimpešto. Cesar Karel se je bil dal svojčas na Ogrskem kronati, ljudski zastopniki so mu tedaj prisegli zvestobo, in kralj Karel je prisegel, držati se Ogrske ustave. Ker se je držal te prisege, kralj ni mogel privoliti v trializem, in Avstrija je razpadla. Kralj pa se prestolu ni odpovedal, zato so mu Ogrji dolžni zvestobo, če ne marajo biti uporniki.

Prostozidarji so si že 70 let sem prizadevali, izpodriniti Habsburžane, zato zdaj nikakor niso volje,

dovoliti, da se Karel vrne in Ogrom ne marajo pustiti prostosti, da si po svoje uravnajo svojo državo.

Polagoma bomo videli, niso li bili kraljevi prijatelji slabo poučeni, da so vladarju zdaj že svetovali, vrniti se. Nekoliko so se ljudje res že naveličali slavne demokracije, kakor fant trobente, ali še bi se jokali, če jim jo z silo vzameš. Polagoma jo bodo vrgli sami v koš k stari šari.

Kralj Karel se je vozil iz Pranginsa v Švici s potnim listom, kakor ga imajo sicer diplomati čez Strassburg. Sprevodniku za spalne vozove se je zdela kraljeva oseba znana, na Dunaju ga je pa takoj spoznal Španec Jakob Lasuen, ki se je z istim brzovlakom pripeljal na Zapadni kolodvor. Lasuen je ljudem pripovedoval, da je na kolodvoru srečal kralja.

Na Dunaju je kralj prenočeval pri grofu Erdödiju, ki je med vojno bil služil v cesarjevem ožjem spremstvu. Dne 26. marca se je cesar odpeljal na Ogrsko. Dunajska policija zato misli grofa Erdödija izgnati, kar ga bržkone ne bo preveč zbolelo. Dne 26. je pri Hartbergu vozil auto čez avstrijsko mejo.

V vozu je bil orožnikom osebno znani grof Erdödij in civilna oseba, ki je imela angležk poten list in se je v potnem listu popisovala kot član angležkega rdečega križa. Ker so bile listine v redu, so potniki brez ovire odpotovali. V Rotenturmju na Ogrskem ima Erdödij svoj grad. Potnika sta tu izstopila, civilno oblečeni gospod je dal šoferju še 100 frankov in ga je vprašal, ali ve koga je vozil? Šofer tujca seve ni poznal, zato mu ta de: Cesarja Karola!

Razni ljudje so radi Karelovega potovanja zelo vznemirjeni: Jugoslavija odklanja zopetno upostavljanje Habsburžanov in svari pred zapletljaji, drugi nekdanji pokorní podaniki kličejo Pariz, London in Rim na pomoč.

Avstrijska vlada je še najpametnejša in pravi: to je notranja stvar Ogrske, ki nas ne briga pravnič! Ljudje, ki so bili pod cesarjem republikanci inso zahtevali zase svobodo političnega prepričanja bodo pač zdaj morali enako politično svobodo pripoznati tudi drugim ki mislijo da tudi republika na svetu ne bo gradila paradiza. Počakajmo malo, da v resnici spregovori ljudstvo. Ko bojo razmere še malo bolj dozorele, bodo se ljudje že še zglasili in za tisti dan morebiti velja beseda pesni: »Mi vstajamo in vas je strah«.

Dne 5. aprila se je kralj iz Ogrske odpeljal. Pot od škofovega dvorca v Sabariji do kolodvora je bila zastavljena od številne ljudske množice, ki je pela narodno himno. Pred kolodvorom je bila v paradi nastopila garnizija kakor svojčas pred kraljem. Kralj je bil do solz ganjen, ko je pevski zbor zapel ogrsko himno, ki jo je pel z ljudstvom vred tudi kralj sam. Pred odhodom je kralj zaklical ljudski množici: »Vrnem se, na svidenje!« Vožnja se je potem brez

ovire nadaljevala. Le na štajerskem so hoteli delavci v Brucku vlak ustaviti in so cesarja še le na zahtevo ententnih zastopnikov pustili mirno se odpeljati.

Bivšega vladarja se je tako prisililo, iz Ogrske zopet oditi — a očitvidno se je umaknil le sili in pritisku sosednih držav. Svet se je tako vsaj opomnil, da Ogrri hočejo povečini svojega kralja in da je Karel tudi kot pregnanec vednoše postavni kralj. Avstriji pa dogodki na štajerskem nebodo v posebno čast.

## Naseljevanje zapuščenih zemljišč.

Vojni čas in še bolj leta po vojski so javnost prepričala, da je prva skrb vsake države gledati na poljedelstvo. Cene vsega drugega blaga, vsega drugega dela, se ravnajo le po ceni kruha. Vse drugo lahko pogrešimo, v vsem drugem se lahko omejimo in štedimo, kruha pa ne moremo pogrešati in trajno si ga niti ne moremo preveč pritrjavati, če se naj ne uniči polagoma ves rod.

Vprašanje, kako naj se dvigne pridelavanje kruha, ima več strani. Velevažen pripomoček je, spraviti zapuščeno polje zopet pod oralo. Ta namen ima avstrijska postava od dne 31. majn. 1919, ki je posebnega pomena za mnoge naše rodbine najemnikov. Prišel je čas, ko ti najemniki lahko postanejo lastniki, in te priložnosti ne smemo zamuditi. Občine imajo sveto dolžnost, iti ljudem na roko, tu gg. duhovniki lahko vršijo eminentno karitativno delo. Posestniki, ki bojo kaj zemlje oddali, naj ne godrnjajo, potrebno je, in bo dobro za vse vkup, da bojo zemljo obdelovale male samostojne družine in ne samo hlapci in najemniki, ki delajo in mislijo le eno leto naprej.

### Kakšna posestva se bojo oddajala v naseljevanje?

Polja, travniki, gozdovi, ki so bili nekdanj samostojna kmetija ali kajža, pa se je posetvo prodalo po letu 1870 (torej 50 let seže ta postava nazaj, ne več), se bojo oddajala v novo naseljevanje, ako se je posetvo kupilo za lovske namene, ako se je priklopilo gozdarskemu podjetju, ako se je zemljišče priklopilo kmetiji, ki stem vred preseza kmečko gospodarstvo, in če sedanji posestnik ne more dokazati, da se posetvo izroči otroku, bratru ali sestri, ter tako zopet postane samostojno. Posetvo velja kot kmečko, dokler ne pridela več kot šestkratni živež za družino sedmih ljudi. To je v naših razmerah že zelo veliko gospodarstvo, kmetija ki obdeluje kakih 150 oral.

Iz te določbe je razvidno, da posestva, ki so se prodala pred l. 1870 sem ne spadajo, tudi ne posestva, ki so jih kupili večji ali manjši kmetje, ki jih sami obdelujejo. Postava ne velja za mesta in kraje z mestnim značajem, n. pr. letovišča, tudi ne velja za zemljišča, ki so jih kupili splošno koristni zavodi in javna podjetja.

### Občina napravi zapisnik posestev, ki spadajo pod to postavo.

V določenem času napravijo občine zapisnik zemljišč, ki so primerna za naseljevanje ter je nazna-

nijo deželni zemljiški oblasti (Agrarlandesbehörde). Ta pošlje seznam okrajni zemljiški oblasti, katera naj predlog pregleda. Občina obvesti lastnike dotičnih zemljišč, ki lahko v 14 dneh ugovarjajo. Od dne, ko se je lastnik obvestil, dotičnega zemljišča ne sme iko-riščeovati n. pr. ne sme več sekati lesa.

### Kdo sme prositi za tako naselitev?

Za razpisana zemljišča se zglašajo ljudje na občinski poziv. § 4. al. 3. postave pa ima določbo, ki ne more biti veljavna. Postava namreč pravi, da pridejo v poštev ljudje »deutscher Volkszugehörigkeit«. — Ta stvar se mora še le pojasniti, kajti narodnim manjšinam so po mirovni pogodbi zajamčene njihove pravice. V členu 62. mirovne pogodbe se je Avstrija zavezala, da nobena njenih postav ni veljavna, če nasprotuje mirovni pogodbi, ki določuje v členu 66. da so vsi državljani brez razlike plemena, jezika in vere pred postavo enaki in uživajo enake meščanske i politične pravice. Postava o naseljevanju je od 31. maja 1919, mirovna pogodba pa od 10. spt. 1919, zato tudi postavodajalcu ne bomo nič očitali, ker mirovne pogodbe tedaj še ni bilo.

Zglási se za posestva lahko vsakdo, ki trajno biva v Avstriji, avstrijski državljan ima prednost, a lahko se zglase tudi drugi ljudje, le da tu nastopi § 4. v tem slučaju sme se zglasiti samo Nемеc, namreč, če je tujec. Človek, ki hoče prevzeti posestvo, mora biti tak, da bo je sam obdeloval.

### Razlaščevalo se ne bo —

v slučaju, ko bi bilo očitno, da sedanji lastnik ne bi mogel dobro gospodariti, ako se mu vzame zemljišče, ki ga je kedaj prikupil. Ne bo se razlaščevalo, če dela nova naselitev neprimerne stroške. N. pr. če ni več nobenih poslopij; tudi v tem slučaju se ne bo razlaščevalo, ako dotično zemljišče samo ali združeno z drugim, ki ga že ima prosilec, ne zadostuje za vzdržavanje družine, tako da bi razlaščenje gospodarski le slabo učinkovalo.

### Izbira med prosilci.

Ko več ljudi prosi za eno zemljišče, mora je oblast dati listemu, od katerega je upati, da je bo najboljše obdeloval. Sicer pa imajo prednost ljudi, ki so bili v vojski, invalidi, ljudje, ki so se odlikovali, udove, sirote, očetje številnih družin ter sedanji najemniki in njihovi otroci.

### Cena.

Cena posestva se mora tako nastaviti, da bo tisti, ki prevzame lahko obstal. Splošno se vzame 20 kratni čisti donesek, ki se pa mora povzeti po rednih cenah, ne po današnji draginji. Če se cena tako ne da ugotoviti, naj se vzame vrednost, ki jo je zemljišče imelo v letih 1910 do 1914, a novi lastnik naj ne obogati na stroške starega. (L. 1919. so bile razmere seve še vse druge, kakor zdaj l. 1921, ko boljši konj stane kar 200.000 k in krava 30.000.) Prosilec in prejšni lastnik se bosta pač morala nekako zediniti, kar ne bo pretežko, če oblast pametno posreduje.

### Postava velja tudi za posamna prodana zemljišča.

Po ti postavi dobi svoje zemljišče lahko nazaj vsaka hiša, od katere se je v teku 50 let kaj odprodalo,

če je kupec zemljišče kupil za lovske namere, ali za pogozdovanje, in če stari lastnik, oziroma hiša, dokaže da to zemljišče potrebuje za uspešno gospodarstvo.

### Nova posestva se no bojo smela prodajati.

Zemljišča ki pridejo v roke novim lastnikom, se ne bojo smela prodajati 50 let ne, če ne dovoli zemljiška oblast, izročevati se bojo smela le najbližjim so rodnikom.

### Nemarnemu gospodarju se posestvo zopet vzame.

Ako novi gospodar zemljišča ne bi obdeloval, poslopij ne popravljal in ne za varoval, ako na posestvu redno ne bi stanoval, mu zemljiška oblast posestvo more zopet vzeti in je izročiti drugemu.

### Kupnina.

Ljudem, ki hočejo tako puščo prevzeti, bodo za to določeni zavodi, na Koroškem dež. hip. banka posejevali do 95% vrednosti posestva, tako da jim samim ne bo treba posebno veliko denarja, le živino in druge potrebščine si morajo kupiti z svojim.

## Soziale Pflichten.

Wir müssen in einem Falle die Oeffentlichkeit anrufen, die alle Aufmerksamkeit verdient und nicht verschwiegen werden darf. Von der Freiherr v. Helldorf'schen Gutsverwaltung wurde etwa 30 Pächterfamilien die gewaltsame Entfernung angedroht, wenn sie nicht im festgesetzten (kurzen) Termine die Pachtgüter räumen. Diese Pächter sind bis auf einen durchwegs heimische, hiezulande geborene Leute, die Pachtobjekte meist von der Herrschaft angekauft haben, welche nur von Pächtern bearbeitet werden können, und welche schlieglich zur Weiterbesiedelung kommen müssen.

Die betroffenen Pächter haben, wie es selbstverständlich war, sich gemeinsam einen Vertreter genommen, die Gutsverwaltung wiederum läßt ihren Rechtsanwält antreten und es beginnt ein Monstreprozeß zum hellen Vergnügen aller Elemente, welche den Umsturz wollen, welche es insbesondere auf die Zerstörung des privaten Großgrundbesitzes abgesehen haben.

Viele Grundflächen liegen trotz aller Anbauvorschriften in Ruden, St. Peter und anderwärts ungebaut, der Boden ist schlecht, es gehört Fleiß und Genügsamkeit dazu, hier sich das Brod zu suchen. Da sind nun dreißig Familien mit ihrem Vieh und Ackergerät, fähig und geeignet den Boden zu bearbeiten, und die sollen auf die Straße fliegen, bloß weil sie diese Pachtungen aus den Händen der südslavischen Verwaltung angenommen haben. Es wird von einer Seite die Sache so dargestellt, als ob die alten Pächter von den Jugoslaven verjagt und neue eingedrängt worden wären, was aber der Wahrheit durchaus nicht entspricht.

Im Oktober 1919 setzte die jugoslavische Verwaltung ein und dauerte bis September 1920.

Diese Verwaltung erließ einen Aufruf des Inhaltes, alle herrschaftlichen Pächter haben sich zu melden und neue Verträge abzuschließen.

Nun meldeten sich die Pächter selbstverständlich, sie erhielten neue Bedingungen und blieben, ausgenommen nur Fälle, wo Pächter von der deutsch-gesinnten Partei-Vertretung aufgefordert wurden, von den Jugoslaven keine Pachtungen anzunehmen. Diese Leute wurden von der Partei versorgt — es sollen das nur zwei Fälle sein

Ein Fall: In der Klageschrift gegen Röck heißt es: „R. ist von den Jugoslaven als Pächter aufgenommen worden, dieser Pachtvertrag hat mit der Uebnahme in die österreichische Verwaltung aufzuhören . . .“ R. hat aber im Jahre 1918 mit der rechtmäßigen Verwaltung, wie sie jetzt wieder im Amt ist, einen Vertrag auf sechs Jahre, das ist bis 1924 geschlossen.

Ein zweiter Fall: Pächter Pešovnik ist seit Jahren als Holzarbeiter in Helldorff'schen Diensten. Der Mann brach sich im Helldorff'schen Dienste den Fuß, ist Vater einer zahlreichen Familie, kaum halb-arbeitsfähig. Er hatte von der Verwaltung ein Keuschlein, das nicht Grund genug hat, um eine Familie zu ernähren. Als die Jugoslaven kamen, wurde eine Pachtung frei, der Pächter wollte sich zum Abschlusse eines neuen Vertrages bei den Jugoslaven nicht melden, er erhielt auch von der deutschen Partei eine bessere Pachtung. Da hat dieser arme Mensch, man möge die Keusche mit dem größeren Acker ihm geben, mit Rücksicht auf seine Arbeitsunfähigkeit und seine zahlreiche Familie. Er erhielt die leer gewordene größere Keusche — und deshalb soll er heute hinausfliegen!

Die ganze Sache hat eine rechtliche Seite und eine soziale, wie wir alle Rechtspflichten und Pflichten der Nächstenliebe haben. Die Rechtsfrage ist durch das Pächterschutzgesetz geregelt. Man muß sich wundern, daß hier dreißig Pächterfamilien gekündigt wurde, als ob es kein Schutz-Gesetz gäbe. Die Kündigung ist gegenwärtig nur unter bestimmten Voraussetzungen zulässig, welche bei diesen Familien nicht zutreffen. Sie muß durch das zuständige Gericht erfolgen; hier hat es einfach die Verwaltung gemacht.

Die Sache hat aber auch noch ihre sozialen Seiten: Wenn diese Pächter abwandern, wird der Grund unbebaut bleiben. Man kann ja Leute herbeiziehen, wie es scheint, sind Leute aus Deutschböhmen in Aussicht genommen worden, aber mit einer Gais kann man keinen Acker bestellen. Wir können auch nicht annehmen, daß irgendwelche Fonde bestehen, aus denen man dreißig Familien jetzt 60 Stück Kühe und die nötigen Ackergeräte beistellen könnte. Die Kühe würden eine Million, die Geräte wieder eine halbe Million beanspruchen, die Ernährung bis zur nächsten Ernte wieder eine halbe Million. Und wenn solche Absichten beständen, so muß man doch annehmen, daß dagegen sehr scharfer Widerspruch sich erheben müßte. Der verstorbene Abgeordnete Steinwender hat einmal im Kärntner Landtage von einem „Vogte“ gesprochen, der irgendwo in Kärnten amtiert. Der Herr dieses Vogtes ist dabei betroffen auf-

gefahren. Die Zeit ist seither nur um vieles ernster geworden. Wir alle müssen einsehen, daß wir schwere soziale Verpflichtungen gegen alle jene haben, welche von Stärkeren und Reicherem noch immer ihr verdientes Brod erst bitten müssen. Nicht bloß der Besitz hat sein Recht, auch die Arbeit hat ihr Recht, das sich immer mehr zur Gleichberechtigung mit dem Besitzrechte emporringt. Und nur so schützen wir das Besitzrecht, daß wir das Arbeitsrecht als gleichwertig anerkennen, sonst wird die Arbeiterbevölkerung das Besitzrecht über den Haufen werfen. Sie rüttelt ja schon daran und zwar mit aller Gewalt und wir alle könnten uns darüber im Klaren sein, daß die soziale Ordnung, wie sie Natur und Christentum schufen, ins Wanken geraten ist.

Man kann auch nicht annehmen, daß der Herr, der in Frage kommt, solchen Kündigungen zugestimmt hat. Die Bevölkerung ist bisher von der Gutsherrschaft gut behandelt worden. Auch die Verwaltung hätte diesen unzulässigen Weg nicht eingeschlagen, wenn nicht auch hier wieder gewisse unverantwortliche Elemente sich geltend gemacht hätten, Elemente, welche die schwere nationale Krise der Volksabstimmung dazu benützen wollen, durch nationale Rücksichtslosigkeit sich als Tageshelden aufzuspielen. Das sind die Elemente, die immer wieder schreien: Das Volk will es; das Volk will den Pfarrer nicht, bald wird es heißen: Das Volk will den Richter auch nicht, das Volk will den Bezirkshauptmann nicht, dann wird einmal ein Verbrecher mit Feuerwaffen hantieren — und es wird wieder — das Volk als Urheber hingestellt werden. Diesem Schwindel mit einem angeblichen Volke muß einmal die Maske heruntergerissen werden.

Es soll auch an die Helldorff'sche Gutsverwaltung hiermit öffentlich der Appell gerichtet sein, diese kleinen Pächter, wenn sie ihre Pflicht erfüllen, wieder gut zu behandeln. Der Wurm krümmt sich, wenn er bedroht wird. Man darf den Leuten nicht verargen, wenn sie auf dem Rechtswege Schutz suchen.

Diese Pächter sind nämlich auf Holz- und Streubezug auf die Herrschaft angewiesen. Sollen die Felder was tragen, so müssen sie gedüngt werden; zur Dünger-Erzeugung gehört die Streu. Die Wiederbesiedlungsfrage wird heuer auch hier wie anderswo erledigt; bis dahin lasse man die Pächter recht und schlecht leben.

## Reifnitz am See. — Ist das klug?

Ein Kleinbesitzer der hiesigen Gemeinde hat einen Sohn, einen einzigen Sohn. Als gegen Ende der jugoslawischen Besetzung eine Gendarmerie aus heimischen Leuten zur Aufrechterhaltung der Ordnung gebildet wurde, meldete sich auch dieser junge Mann. Der Vater war ein Anhänger der slovenischen Partei, vielmehr ein scharfer liberaler

Bauernbündler, aber sonst ein anständiger Mensch. Nach dem Plebiszite sah sich der junge Mann nach einem Verdienste um und fand eine Anstellung bei einer privaten Donauschiffahrts-Unternehmung im jugoslavischen Gebiete.

Zu Ostern kam der Mann mit ordentlichem Passe zu seinen Eltern auf Urlaub. Er begab sich zum Gemeindeamte, wo ihm der Herr Lanner erklärte, eine Anmeldung sei nicht notwendig. Gleichwohl erschienen am 29. im Vaterhause A. in Sekirn zwei Gendarmen, um den Mann, der auf ein paar Tage zu den Eltern kam, nach Klagenfurt abzuführen. Was mit solchen Geschichten bezweckt wird, ist nicht einzusehen. Deutschösterreich hat allen Grund, freundschaftliche Verhältnisse auch mit Jugoslavien anzustreben. Wenn wir fortwährend heldenmütig einer den andern die Fenster mit Steinen einwerfen, werden wir zu ruhigen Verhältnissen nie kommen.

## Koroške novice.

**Vrba.** Naseljevanje posestev. V Zgornjih Vogličah pri Vrbi pridejo sledeča posestva v novo naseljevanje: 1. Černajev dom št. 14. v Zg. Vogličah VI. št. 15, kat. obč. Gozdanje. Zemljišče obsega 13 ha, in sicer 3.7 ha polja, 4.6 ha gozda, 2.9 ha travnika. 2. Kovačeva hiša št. 13 v Zg. Vogličah. VI. št. 16 kat. obč. Gozdanje. Sveta je 4.35 ha, polja 0.6, gozda 1.5, travnika 1.5 ha. 3. Šeberlejeva hiša št. 15 tudi tam. Zemljišče meri 13.5 ha in sicer 1.4 ha polja, 2 ha travnika, 5 ha gozda. Prosilci naj se takoj zglasijo pri agrarni okrajni oblasti v Beljaku. (Posestvo v pasu A se bodo še le razpisavala. Op. ur.)

**Na Velikonočne počitnice.** Eden naših najuglednejših posestnikov ima troje otrok na šolah v Ljubljani. Na Velikonočne počitnice so otroci seve hoteli domu k starišem. Fanta sta imela pravilen potni list, dekle pa je prezrlo, dobiti si visum pri nemškem konzulatu. Zato so jo na Jesenicah zavrnil. A deklīca ni imela denarja, da se pelje nazaj v Ljubljano. K sreči naleti na tovarišico, ki je bila namenjena iti peš čez planine: ti se je pridružila in tako prišla konečno izmučena domov. Za pot nazaj si dobi dekle potni list policije v Celovcu, slovenski potni list ima od poprej seve brez nemškega visuma, brata pa imata potni list kakor poprej, ko se jima pri vožnji ni delala nobena ovira. Otroci pridejo v Področico: tu Jugoslovani zavrnejo deklīco in mora zopet domu, dijaka puste skoz predor, ali na Jesenicah ju ne puste naprej. Konečno sta, ko se je zgibal vlak, le neopaženo smuknila z zadnji voz in prišla na svoj kraj. Mendaje danes lažje, peljati se v Ameriko nego v deželo, ki je bila z nami pol tisočletja združena. Kakor kerub pred rajem stojo varuhi in zavračajo vsakogar, da ne vstopi in ne okusi od drevesa življenja, ki baje tam raste za deveto goro.

**Zabranjena paša.** V okolici Železne Kaple se od neke gospode odpovedava ali zabranjuje kmetom planinska paša. Kmetje so seve v veliki zadregi, ko jim gospoda daje tako modri nasvet, naj poženo svojo živino na jugoslovanske pašnike. Lastnika planine

seve nihče ne more siliti, da od vsakogar jemlje živino v pašo, in če se hočejo na ta način maščevati, jim nihče ne more do živēga. Eno pa je mogoče in morebiti se da tako priti do uspeha: Gospodarji naj napravijo pašniško zadrugo in ta zadruga naj potem po novi postavi o naseljevanju zapuščenih posestev zahteva, da se ji prepustijo primerna taka posestva. Zadruga imajo pred posamniki prednost. Treba pa je, da se kmetje zganejo tudi sami. Zgovorite se med seboj, volite par mož, ki vzamejo stvar v roko in druge zastopajo ter se obrnite ali na politično društvo ali na Zadružno zvezo v Celovcu. Letos je najlepša prilozost priti do takih zadrug, popred take ni bilo in pozneje je ne bo več.

**Občni zbor Zadruga v Sinčivasi.** Na binkoštni pondeljek se vrši občni zbor Zadruga Sinčavas pri g. predsedniku pd. Furjanu v Horcah poleg Sinčevasi. Zadružno življenje se mora poživiti. Poslopje v Sinčivasi je zdaj ogromne vrednosti, zato se tudi člani kot lastniki zanj bolj zanimajo. Res da zdaj zadruga nima kaj prodajati ali temveč bo treba zadržnim potom nakupavati.

**Rosenbergova opekarna v Grabštajnu** zopet prične svoje delo in se bo tam junija mesca zopet dobivala opeka.

**Zemlje v Celovcu.** Ženska iz Pliberške okolice je v četrtek 31. marca prinesla na trg koš novopečenih zemelj. Celovčanom ni ugajala cena 4 k za eno, potem pa so rekli, da žena hoče delati le jugoslovansko propagando in straža je zemlje zasegla.

**Velikovec: Iz z a g l a s o v a n j a.** Ko se je šlo za glasovanje, je avstrijska vlada dovolila za kulturne namene v pasu A 987.000 k, tu sicer: Za zboljšanje pašnikov na Obirju in na Peci 50.000 k; Velikovški živinorejski zadrugi za zboljšanje pašnikov in nakup lastnega posestva 180.000 k; za živinorejsko zadrugo v Galiciji 15.000 k; za pašniško zadrugo v Dravskem dvoru 10.000 k; za zboljšanje Tinskega blata 15.000 k; občini Diekše za pot v Knežo 100.000 k; za cesto v Obre 50.000 k; za vsušenje Libuškega blata 150.000 kron; za zgradbo potoka v Malivasi 30.000 k; za pašniško zadrugo v Svetnivasi 10.000 k; za osnievalno zadrugo tam 12.000 k; kot reserva se je hranilo 150.000 k, 200.000 k pa se je namenilo za melioracije v pasu B. Ministerstvo tega denarja še ni izplačalo: izdelati se morajo še le novi načrti; na Peci še ni določena meja in se ne more še delati. Sploh pa se morajo ta dela velgodišiti, ker se z dovoljenimi svotami danes ti načrti ne dajo več izvesti. S kaznjenci se ne more delati, ker jih ni kam dejati, prosti delavci pa so zdaj predragi.

**Ruda: D o b e r s o s e d.** Jugoslovanska uprava je neko polje na Rudi vzela Žovnarju in dala posestniku Škofiču. Polje je bilo tedaj obsejano z ovsem in sicer je Žovnar 2.8 met. = 7 birnov nasejal. Škofič je lani polje obsejal z ržjo in kočē Žovnarju dati z lepim z ržjo obsejano njivo in še 100 kgr ovsa. Žovnar pa le toži za 70.000 k odškodnine.

## Gospodarstvo.

**Planinski pašniki na Koroškem.** Lastniki planinskih pašnikov, vzlasti Kristalnig in Holenia zahtevajo od kmetov, naj jim pašnino plačajo ne v denarju, mar-

več ali v žitu, ali v volni. Tudi ti lastniki rajši jemljejo konje, kakor pa govejo živino, ker lastniki konj lahko plačajo več. L. 1818. je vlada izdala naredbo, po kateri so morale občine skrbeti, da se polje obdela in ta naredba veljala je tudi za pašnike. Lastniki so vsled naredbe morali kmetom pustiti pasti za zmerno ceno. Zdaj gospoda od vlade zahteva, naj se tista naredba odpravi. Deželni kulturni svet je proti temu ugovarjal in zahteval, naj naredba vstane v veljavi. Lani se je pašnine plačevalo od goveda 300 do 1000 k. Letos se bo pašnina nekoliko zvišala, ker je opravičeno, dati tudi lastniku paše primerno odškodnino. Živina na paši raste, doma se prihrani krma, lastnik ima režije, zato se je pašnina letos zvišala na 600 do 1200 k. Želeti bi bilo, da bi se pašnina ravnala po rasti živine. Od tega, kar priraste naj bi se ena tretjina dala lastniku pašnika, dve tretjini pa lastniku živine. Za pašnik bi se tako morebiti plačalo malo več, a lastnik bi se za vzdrževanje pašnika bolj zanimal, ko bi boljša paša tudi njemu dala več dobička.

**Simendolska pasma.** Nekateri večji gospodarji Velikovške okolice, posebno pa ravnatelj kmetijske šole pri Hoprijanu, žele, da bi ljudje v Podjuniški dolini mesto domače bele živine (Blondvich) rodili z naprej le simendolsko pleme, ki bi se lažje prodajalo v Jugoslavijo. V ti zadevi obrnil se je kulturni svet na razne strokovnjake. Dvorni svetnik Adametz (Dunaj) piše: Prva teleta bojo dobra, poznejša slaba. Najprej je treba skrbeti, da se pridela dosti dobre krme in da se strogo izbirajo teleta, ki jih hoče gospodar rediti. Grabherr iz Zgornje Avstrijske poroča, da tam po belih volih zelo povprašujejo (ker se lahko krmijo); če se bo bela pasma križala z simendolsko, se teh vol nebo več tako dobro prodajalo. Uvažanje simendolske pasme bo dragocen poizkus. Zg. Avstrijska ni v položaju, da bi mogla oddati večje število simendolske živine na Koroško. Dr. Liebscher od poljedeljskega ministerstva pa povdarja, da je bela živina pač tu do-

mača, da se mora simendoljska skrbnejše krmiti in da jo ponekod zopet opuščajo. Ravnatelj Schneider v Gradcu pa priporoča, naj se Štajerska in Koroška, koder redi belo živino, združile v enoten živinorejsk okraj. O stravi se bo obširno govorilo na občnem zboru kulturnega sveta.

**Živinjska kuga na Koroškem.** Strogo nadziranje okuženih posestev v Labudski dolini, potem skrbno desinficiranje (razkuževanje) hlevov je kugo na Koroškem omejilo in reči se more, da tu ugaša. A še razsaja na Štajerskem in Solnograškem in bo se brez dvojbe razčirila tudi pri nas na novo, ker jo na planinah prenaša jelen in divjačina sploh. Zato bi bilo skoraj priporočati: kdor ima doma dosti krme, naj živine ne sili na planine; ako mu živina od tam prinese kugo, gospodar nima nobene koristi. Kdor je imel v hlevu kugo, naj, tudi ko je hlev že razkužen, ne kupuje nove živine prehitro. Živina, ki je bila bolna za kugo, dobi dvojen podplat: pod bolnim raste nov zdrav podplat, med tema pa je vkužen gnoj, ki se po hlevu razstelje, ko govedu odpade okužen podplat in to se zgodi šele čez 5 do 6 mescev. Tedaj se utegne kuga v hlevu ponoviti.

**Denarne razmere.** Bližamo se tudi denarni krizi; to se pravi: v dveh ali treh mescih bo nastalo najhujše pomanjkanje denarja! Kdorkoli danes kaj kupi računa kar z stolisočaki! Popred si denar dobil, kosi bil v zadregi, iz posojilnice. Dobil si ga, kolikor si ga hotel. Danes posojilnice nimajo nič! In velike Sparkasse nimajo nič: kaj je danes milijon? Ko kmet pogori, z milijonom ne pozida hiše, če pogori kje cela vas, kaj zaleže zavarovalnina? Nič, kaj more poroditi velika Sparkassa? Nič! In tu nam tudi Zveza ne more pomagati nič. Koroška posojilnica je, kakor čujemo, napravila sklep, da eni osebi ne daje nad 20.000 k posojila. Kaj pa naj naše male posojilnice? Bog ve, kaj bo iz tega? Ljudje naj bi tudi manjše svote, ki jih

## FEUILLETON.

### Od Smolenska do Polske fronte.

Pater Mukermann je s boljševikom govoril še o marsičem, nazadnje ga vpraša:

»Kedo bo ljudstvu zopet vrnil moralo, ki jo je izgubilo? Kedo mu vrne poštenje, če ne vera?« Na to je boljševik dejal, da proti veri nima nič, pope preganjajo le, ker služijo carju bolj, nego veri! Proti katoliškim duhovnikom pa nastopajo, ker oni podpirajo meščanstvo (buržoazijo) ne pa ljudstvo.

In vrhutega katoliška crkev drži s Poljaki, in je za slučaj vojske s Poljaki nevarna. Pater ga spominja na slučaje, ki se dajo le s fanatizmom razlagati. Katoliške duhovnike, tudi častivredne starčke so v Smolensku silili k najgršem in najtežjemu delu in če so se branili, so jim odtegovali hrano. Mnogo ruskih duhovnikov so postrelili brez vsake sodbe! Ko je tamošnji na smrt obsojeni nadškof nagovoril oddelek, ki je

imel naročilo, ustreliti ga, je ganjeno moštvo odložilo puške, in le eden, ta pa je bil žid, je ustrelil škofa.

Kako se je bogata Rusija spreminila v puščavo! Napoleon je mesto Smolensk dvakrat razdejal, a se je zopet dvignilo. A zdaj? Mostovi so podrti, plotovi raztrgani, vrtovi pusti, prodajalne oplenjene, vse razpadlo! V umazanih uradih se valjajo pol divji komisarji po ukradenih blazinah in mečejo ostanke cigaret po dragocenih preprogah.

Mukerman pripoveduje o starem pazniku, ki ga je stražil v Smolensku. Nosil je dolgo častitljivo brado, govoril svečano in modro, kakor kateri pristni rabinec. Ko sta stala na verandi bojnega lazareta, pripovedoval je mož: Poznam to hišo, stanoval je tu bogat general. Na tile verandi so dehtele izbrane cvetlice, doli v vrtu je bilo vse krasno urejeno. Koder zdaj polegajo strgani rdeči gardisti, so se poklanjali sluge v blestečih livreh. Kjer zdaj zdihujejo ranjenci, se je glasila vabljava godba. Šipe so bile cele, podi čisti, pohištvo novo, v kletih je bilo vina, v omarah obleke, ko smo imeli še očetka carja; saj še zopet pride. Ljudje se tolažijo: tako ne more ostati!

imajo doma, nalagali v posojilnice, naj bi blaga, kjer ni neobhodno potrebno, ne naročevali iz inozemstva. Vse to se nam zdi, je slaba špekulacija. Konje moramo vzrediti doma, ne uvažati jih iz inozemstva po 200.000 k enega! Avstrijski denar se bo držal, bo prišel zopet do veljave! Kdor kupi danes z izposojilom tako dragega konja, bo čez leto moral dati dva, ali tri konje, da plača dolg. Hranite denar, kupujte le s tem, kar ste izkupili, nedelajte zdaj dolgovi, za nobeno ceno ne.

### Crkvene vesti.

**Premeščanje duhovnikov.** Zadnji čas so se prese-lili, ali se selijo g. Kuchling v Pečnico, g. Dobernik v Rožek, g. Loigge na Dholico, g. Ebner v Galicijo, g. Šenk v Slov. Plajberg, g. Matevžič v Slov. Šmihel, g. Štih v Bilčovs, g. Wornig v Šmarjeto pri Velikovcu, g. Kindlman v St. Vid, g. A. Millela pride za dekana v Velikovec. V Libeličah so nekateri ljudje svojemu dolgoletnemu župniku g. Vogrinecu tako hvaležni, da so orožniki dvakrat brzojavili ordinarijatu v Celovec: župnik mora oditi, ker življenja ni varen. Župnik je seve odšel, kje bo župnija dobila drugega župnika je pa drugo vprašanje. Taka gonja zoper duhovnika je v župniji grozovito pohujšanje. Četrta božja zapoved velja tudi proti župniku. Bodimo prepričani: lastni otroci in domačini bojo dotičnim surovežem povrnili, kar zdaj uganjajo.

**Društvo cerkvenikov in organistov.** Koroški crko-vniki in organisti so 30. marca v Celovcu ustanovili svoje društvo. Draginja in pomanjkanje sredstev pri skoro vseh crkvah ste spravili cerkvenike v neznosni položaj. Farani bojo morali tudi za te ljudi primerno poskrbeti.

### Drobtine.

**Postranski zaslužek** bi mnogi ljudje lahko našli, ko bi nabirali zdravilna zelišča. Družba »Pflanzenverwertungsgesellschaft« na Dunaju, I. Schauflergasse 6, plačuje za lepo posušeno blago: za kgr pelin 30—40 k, kačje črešnje listje 30—40 k, korenje kačje črešnje 70—80 k, kamelice cvet 120—140 k, poljski mak cvet 150—170 k, domači mak, zelene glavice posušene 150—200 k, timijan 30—40 k, baldrijan 80—100 k, kraljeva sveča cvet 130—140 k, škoreca 30—40 k, bezeg cvet 80—100 k, lipov cvet 40—60 k. Šolarji in kočarji bi si tu lahko zaslužili marsikak stotak.

**Rodoljubne matere.** Bivši avstrijski generaloberst Stepan Sarkotič pripoveduje: Iz taborišča pri Bruku sem nekoč obiskal hrvatske vasi v zapadni Ogrski. Tamošnji Hrvati govore tri jezike: nemški, ogrski in seve hrvatski. Vprašal sem može, zakaj hrvaščine ne puste, ko bivajo povsem med Ogrri in Nemci? Može mi odgovore: Naše žene tega ne store. Gospodinja je v hiši čula naš razgovor in je prišla ven, pristopila je k nam in dejala: »Doma vedno hrvatski molimo!« Sarkotič pristavlja: »Prepričal sem se, da je žena in ne mož narod in ljudstvo vzdržujoči element in da vera pri tem ima najvažnejšo ulogo. Vera je bila najmočnejša opora naših prednikev, naj ostane opora tudi nam. Zato obsojimo vsaki odpad od Boga. Sovražniki se dvigajo proti veri in crkvi, proti viru vsega blagra, proti crkvi, ki nam deli tolažbo iz nebes. Brezverci ne vidijo grozote, ki so jo že pozročili, ki smo ji mi vsi priče, Boga hočejo ljudem povsem iztrgati iz src in antikrista jim hočejo vcepiti v duše. Ko bojo ljudje pogani, bodo kakor da nimajo več svoje volje in se bojo dali zlorabiti za vsaki načrt.«

**Zakoni, ki so jih sklenili vojaški ujetniki v Rusiji.** O veljavi takih zakonov javlja zvezno ministerstvo sledeče: Le sodišča imajo v vsakem slučaju odloče-

Ali kdaj in kako se naj razmere spremene? Carjevi generali, ki so prihajali sem od Baltiškega morja ali iz Sibirije, so premagani! Poljaki, Litvani in dr. se bore za lastno svobodo in ne zoper bolševike. Njihova korist je, da se Rusija slabi dočas, da se sami okrepe. Zato ne podpirajo carjevih generalov, ker ti hočejo staro Rusijo.

Ententa pa se poslužuje te prilike, da Ukra-jino in Sibirijo dodobra izprazni in zasede važne po-stojanke. Iz Rusije same rešitve ni, z bombami se zdaj ne opravi nič več. Kmetje se ne ganejo, ker jih bolševiška vlada preveč ne zatira in proti oblastim se je v njih v teku stoletij nabralo preveč mržnje. Kmet-je ne bodo ganili mezinca za stari knut! Kar je pa med ljudmi pol izobraženih, ti so od Tolstoja in dru-gih pisateljev tako poučeni, da o uradnikih ne marajo nič več slišati. Sicer pa se bi vsaki upor takoj zatrl z najkrutejšo silo. Male revolte so se neprestano po-rajale, ali rdeči oddelki so bili večno pripravljeni, kakor požarna bramba in do zdaj ni bilo nikjer večjega ognja.

### Glas pravice.

Bog te sprimi Glas pravice,  
Prapor si bodoči naš,  
Zlate nosil boš resnice  
Tja v zadnjo našo vas.

V hiše bele tam ob Dravi  
V doline tihe vrh brega,  
Pridi nam pijatelj pravi  
V vsaki hiši boš doma!

Misli, čuti, živi z nami,  
Ki kot moži stojimo vsi,  
Kaj zato, če smo razstlani  
Luč v daljavo tud' žari.

Sveti svitlo čez Koroško  
Čez slovenski mili rod,  
Glas pravice, krepko moško  
Nam veslari mali brod.

S. K.

vati, so li taki zakoni veljavni ali ne? V obče se veljava sodi po kraju in času, ko se je zakon sklenil. V Avstriji pa le veljajo avstrijski zakoni, po katerih so domačini, ki sklepajo pogodbe v tujini, vezani na domače postave. Zato zakon, ki se je sklenil brez ozira na avstrijske določbe, v Avstriji ne more biti veljaven. Posebno se to tiče določbe, da nihče ne more biti dvakrat oženjen, in da se zakon ne more sklepati z židom ali poganom. Sicer pa se bo pri upravi z navidneznimi zakoni postopalo, kakor da so postavni, dokler se kaj drugega od sodišča ne razsodi. Justično ministerstvo tudi misli, da se naj taki v Rusiji sklenjeni zakoni vpišejo v matrike kot dokazilo za poznejše čase.

**Poštne pristojbine.** Pismo v kraju do 20 gr k 1.50, iz kraja k 2.—, za težo čez 20 gr k —.50. Pismo v inozemstvo do 20 gr k 5.—, za nadtežo k 2.50. Dopisnice k 1.—. Tiskovine za 50 gr k —.40. Blagovni vzorci za 50 gr k —.40 (najmanj 1 k). Dopisnice v inozemstvo k 3.—. Tiskovine v inozemstvo za 50 gr k 1.—. Blagovni vzorci v inozemstvo za 50 gr k 1.— (najmanj 2 k). Rekomandacija k 2.—. Denarna pisma za 1500 k 2.50. Zavoji do 1 kgr k 8.—, do 5 kgr k 15.—, do 10 kgr k 30.—. Zavoji v Nemčijo, Češko, S. H. S. do 5 kgr k 25.—, do 10 kgr k 50.—. Poštne nakaznice za 500 k 2.50 k (največ 5000), do 100 k 1 k. V Nemčijo 5 kron.

**Židovska univerza.** Na Dunajski univerzi je med dijaki na medicinski fakulteti 65% židov, na pravoslovni 59, na filozofski 45, na trgovski akademiji 60%. Med zdravniki in odvetniki na Dunaju je 70% židov. To se pravi, da si židje uspešno delajo pot do vodilnih služb v državi, kristjani pa bomo kmalu le še hlapi židov.

**Železna industrija v Avstriji:** Ko je razpadla Avstrija, pogasilo se ji na Štajerskem devet plavžov iz med desetih, le na enem se je delo nadaljevalo. Štajerska ima svojo železno goro, a nima premoga cz. koks in tega Čehi niso dali, iz Nemčije ga tudi ni bilo dobiti. Najprej so mislili Italjani na izkoriščevanje železne rude. Ali Italija sama nima dosti premoga, zato so svoje delnice prodali in veleindustrialec Stinnes jih je kupil 200.000 komadov, vsako po 1000 mark! Nemški listi pravijo, da je potrební koks zasiguran in da se bojo v prihodnjih tednih plavži zaporedoma zopet izročili obratu. Vsakdo bo pozdravil novo življenje, ki z novim zaslužkom dojde v deželo, ali Stinnes je v Nemčiji pokupil tudi 60 časnikov! Časniki naj mu služijo v namen, da dobi upliv na javnost in postavodajstvo, in to je lahko za ljudstvo nevarno.

**Karolyi v Beljaku:** Zloglasnega ogrskega bivšega ministerskega predsednika Karolyja so Lahi izgnali iz Italije. Pribežal je v Beljak. Ko so Beljačani izvedeli, da v njihovem mestu biva neljubi jim gost, začali so zoderjati in Karolyi jo je zopet popihal, ter potuje po svetu brez miru kakor Kajn.

**Razredna loterija:** Žrebanje se je vršilo 17. t. m. glavni dobitek ima št. 33689, dobitek 10.000 K imaste št. 89215 in 111907. Po 5000 K dobijo 533, 13685, 24142, 63177, 89450; 2000 K dobije številke 7292, 8240, 20438, 29236, 32146, 41019, 44459, 45384, 53345, 56801, 58940, 95437, 107665.

**Socijalistični krst.** Na Angleškem so rudečkarji začeli posnemati katoliške obrede, kakor opica posnema človeka. Rudečkar Minto iz Leicestra je posnemal duhovnika: ljudje so mu prinesli štiri otročičev, da jih izroči — poganstvu. Minto je otroke zaporedoma sprejel iz rok starišev, jim je nadal ime in dejal: »Posvetim te mednarodnemu socijalističnemu gibanju v nadi, da boš rasel, da delaš in se boriš za osvoboditev človeštva iz spon autoritete in da ti in tvoji otroci kedaj doživite boljši svet, nego je tisti, v katerem so živali tvoji stariši in predstariši. Ko so se bili otroci tako posvetili rudeči internaciji, je pristopil mal fantek in podaril malim krščencem vsakemu šopek belih rož povezanih z rdečim trakom. K koncu obreda so zapeli pesem: »Blagor ti, človeštva otrok!«

**Varstvo manjšine.** Zoper kruto zatiranje so škofje na Irskem izdali skupen pastirski list, ki je po svetu napravil globok utis. Katoliško časopisje se je začelo za Irsko bolj zanimati. A zatiranje se le nadaljuje: nekaj duhovnikov je v ječi, nasprotnik napada z silo in preiskuje po duhovniških semeniščih, enega duhovnika so ustrelili, angleški vojaki so udrli v škofjovi dvor v Killaloe, napadajo irske hiše in postreljavajo ljudstvo, angleško vojaštvo ropo in pleni po irskih vaseh in mestih. Na pritožbe se ljudem vse obeta, a krivica se le ne odpravi in na Angleškem se Irci le — zasmehujejo. V svojih kolonijah Angleži z drugoverskimi ljudstvi lepo ravnaajo, ker vedo, da jih tako lažje vladajo, doma pa preganjajo katoliško vero in njene služabnike.

## Vabilo na naročbo.

Zopet vabimo slovensko ljudstvo, naj si naroči svoj domači list »Glas pravice«. Medtem se je pričel na Dunaju še drug časopis, ali gospodarski se more in mora delati le v Celovcu, ne drugod. Naš list bo v prvi vrsti zagovarjal verske in gospodarske koristi, ker smo mi tu navezani na Nemce in ker narodni radikalizem dela le zdražbo. Naš list hoče pa zagovarjati in braniti, tudi vsakatero naših narodnih pravic. S krikom in razgrajanjem se ljudstvu ne služi, marveč s doslednim smotrenim delom. Ako pa hočemo napredovati v gospodarstvu, ako se hočemo braniti proti katerikoli krivici, moramo imeti svoj list. Vsaki delavec ima danes naročen svoj časnik, imeti ga mora vsaka kmečka hiša. Tisk stane ogromno denarja, zato je treba večje število naročnikov. Z številom se potem zniža cena in postane list obsežnejši. Kmetu je danes treba pouka: prihajajo nove postave, prihajajo davki, dvigajo se posli — proti gospodarju čestokrat, zato potrebuje vodstva tudi kmet. Združujte se, naročujte svoj list, zadnja ura je!